Бекітілді
№27 «Акбота» б\б директоры
Кошкинова Г.М________
№1 педкенес
31.08. 2021 ж

Ересек «Балдырған» тобының «Табиғат әлемі» вариативті компоненті бойынша перспективтік жоспары.
2021-2022 оқу жылы

Мақсаты – жастағы балалардың танымдық қабілеттерін экологиядан қарапайым білім жүйесі, түсініктерін қалыптастыру. Мектепке дейінгі тұлғаның экологиялық мәдениет негіздерін дамыту.

Міндеттер:

-Баланың экологиялық тәрбие туралы қарапайым жүйесін қалыптастыру;
- табиғаттағы себеп-салдарлық байланысты тауып алудағы қабілеттерін қалыптастыру;
- табиғаттың сұлулығын көруді және түсінуді қалыптастыру;
- экологиялық сананы қалыптастыру;
- табиғат әлеміне танымдық қызығушылықты дамыту;
- балалардың табиғатқа деген қалыпты қызығушылығын, табиғатқа қамқорлықпен ұқыпты карауды тәрбиелеу;

Түсінік хат.

Қазіргі заманның кезеңдегі әлем экологиялық апатының шетінде болып, экологиялық білім осы замандағы ең өзекті мәселесі болып табылады. Табиғатқа, айналадағы ортаға дұрыс қарау, әр адамның инабаттылықты бағалау өлшемдерінің бірі болу керек.

Ғасырлар бойы адам табиғаттың пайдаланушысы болды: нәтижелерді ойламай, табиғаттың сыйын пайдаланды. Экологиялық білімінің міндеттерін шешуде мектепке дейінгі жас ең қолайлы кезең болып келеді. Осы кезеңде адамның тұлға ретінде қасиеттері, экологиялық мәдениетінің негіздері қалыптасады. Экологиялық мәдениетті қалыптасқан мектепке дейінгі тұлғаның негіздері – ол табиғат туралы білімдер және олардың экологиялық бағдары, осы білімдерді өмірінде, тәртібінде, әр түрлі (ойындарда, еңбекте) істерінде пайдаланудың икемдері болу керек. «Табиғат әлемі» вариативтік компоненті экологиялық тәрбиелеу мәселелері- балаларда табиғатқа қарай ұқыпты, адамгершілік сезімдері дамымағандықтан және өзекті болғанымен маңызды. Бұл ретте мектепке дейінгі балалармен экологиялық тәрбиелеудегі әр түрлі жұмыстың формалары мен әдістерінің болуымен, берілген сұрақтың шешудегі шығармашылық тәсілдерді тәрбиешілердің жүйелілік және мақсатқа бағытталған жұмысты көрсетеді.

Экологиялық тәрбие бағыты бойынша «Табиғат әлемі» вариативтік компонентінің перспективтік жоспары.

№	**Тақырыбы**	**Мақсаты**	
1	«Күз белгісі»	Балаларды күздегі өзгерістерді бақылауға себеп болу; ауа райын бақылауды жалғастыру; күздің кейбір ерекшеліктерімен таныстыру; күзгі ауа райының әдемілігіне назар аудару;	1
2	«Гүлдермен бақылау»	**Б**алаларда сабаққа оңды эмоционалдық ықыласын тудыру; табиғатқа сүйіспеншелегін тәрбиелеу;	1
3	Әжеден сыйлықтар: жемістермен танысу» (алма, алмұрт)	Көру, жанасу, дәмін білу түйсіктерін дамыту; сөздік қорын байыту, балалардың сөйлеу дағдыларын дамыту, тәрбиешіні тыңдау қасиетін және оның сұрақтарға жауап беруді дамыту;	1
4	«Әжеден сыйлықтар: көкөністермен танысу»	Балалардың көкөністерге деген қызығушылықтарын қалыптастыру; көкөністер туралы қарапайым түсініктерді беру; өсетін орын туралы білімдерін бекіту; дайын көкөністердің формаларды жапсыру туралы білімдерін қалыптастыру; қысқа қарай көкөністерді дайындайтыны туралы білімдерін бекіту;	1
5	«Алтын күз».	Балаларды күздің ерекшеліктерімен таныстыру, жануарлар мен құстар күзде қалай бейімделетіні туралы білімдерін бекіту; «жапырақтардың түсуі» жаңа түсінігін ашу, жапырақтарға сүйіне қарауды үйрету; жапсырудың көмегімен суреттерді жасау, ұжымда бірге жұмыс істеуге үйрету; қиялын дамыту;	
6	«Ғажайып-ағаш» (Қайың).	Ағаштар туралы, қайың мысалында балалардың білімдерін анықтау және бекіту; ағаштың құрылысымен таныстыру: тамыры, діңі, бұтақтар, жапырақтар; ағаштардың қасиеттері туралы балаларды бақылауға, сараптауды және қарапайым шешімдерді жасауды үйрету; ағаштан жасалған заттардың ерекшеліктері туралы білімдерін	1

		байыту; мәдениетті қатынасудың икемдерін тәрбиелеу,сыпайлыққа үйрету (амандасуды, қоштасуды, көмек үшін алғысын білдіруді).	
7	«Қонжыққа біздің алаңымызды көрсетейік»	Балаларды табиғаттағы маусымдық өзгерістермен таныстыруды жалғастыру; балалардың назарын ағаштағы жапырақтармен, шөптермен, құстармен, жәндіктермен не болғанына аудару; өсімдіктердің өсуіне: су, жер, жылулық, жарық, ауа керек екені туралы түсініктеме беру; өсімдік және құстарға қамқор болуды ықыласын тәрбиелеу;	1
8	«Су дегеніміз не? Тамшымен таныстыру»	Балаларды зат есімдерге етістіктерді мен сын есімдерді теріп алуды үйрету; балалардың адамның өмірінде және табиғатта судың қажеттілігі туралы білімдерін байыту; табиғи құбылысы ретінде су туралы біртұтас түсінікті жасау; сөздік қорын байыту; байланысқан және диалогтік сөйлеуді, зейінді, ұсақ моторикасын дамыту; арнайы жағдайында табиғат тәртібінің танымдық тәжірибесін, ролдік (кітапханашы-оқырман) қатынасуда қызмет ету қабілетін дамыту; суға деген ұқыпты қатынасуды тәрбиелеу;	1
9	«Жаңбыр кімге керек? Тамшы үлкен Бұлтта қонақта»	Жаңбыр қайдан келді деген сұраққа жауап беру; үлкен адамның сөйлеуді түсіну және оған белсенді жауап беруді ықыласын шақыру; өзіннің көзқарасын білдіруді, қарапайым түйінді жасауды үйрету; топта жұмыс жасауға, бір-бірінді тыңдауға, басқаның көзқарасын есепке алуға –ол жақсы екенін сендіру; сумен жұмыс жасағанда, ұқыпты болғанын абзал екенін талпындыру; балаларда тамаша эмоционалды көңіл-күйді жасау;	1
10	«Оны қолға ала алмайсың- ол тікенекті, жіптері жоқ, тек қана инелері бар: кірпімен танысу»	Балаларды кірпімен таныстыру, балаларға кірпі туралы түсінікті беру (қандай ол, қайда тұрады, суық кезіндегі өмірдің ерекшеліктері); балалардың жабайы жануарлар туралы білімдерін байыту; жануарлардың суреттерін «өз үйіне» орналастыруды жаттықтыру;	1
11	«Бөлмедегі гүлдерде қонақта. Фикуспен танысу»	Балаларда фикус туралы алғашқы түсініктерді қалыптастыру; (үлкен өсімдік, ағашқа ұқсайды, онда үлкен, жасыл жапырақтар, тегіс беті), сөйлеуді дамыту, диалогті жүргізуді үйрету; өсімдікке ұқыпты қарауға тәрбиелеу; өсімдіктерге күтім жасауға шақыру;	1

12	«Ауыл алаңында: сиырмен танысу»	Балаларды сиырмен және бұзаумен, олардың ерекшеліктерімен таныстыру(сиыр үлкен, денесі бар, басы, ұзын құйрық, мүйіздер, желіні; бұзау сиырдың баласы, мүйіздері бар, желіні жоқ);	1
13	«Қыс өзімен бірге не әкелді?» серуен	Қыстың қасиеттерімен, тірі және өлі табиғаттың жағдайымен таныстыру; балалардың ой-өрісін кеңейту; танымдық қызығушылықты талаптандыру; қарым-қатынас икемдігін, диалогтік сөйлеудің дамыту; табиғатқа зиянды келтірмеуді, өзіннің өміріндегі қауіпсіздіктің негіздерін қалыптастыру;	1
14	«Бұтақтың астында кім тұрады: қоянмен таныстыру»	Балаларды жабайы жануармен-қоянмен таныстыру; (оның құлағы ұзын, дене бітімі үлкен емес, қыста-ақ, жазда-сұр); маусымдық өзгерістерде қоянның өмірі туралы түсіндіру; осы жануарлар қандай әдемі және орманды көріктендіретіні туралы білімдерін кеңейту; жануарларға ұқыптылықпен және аялау сезіммен қарауғы тәрбиелеу;	1
15	«Аспандағы қонақтар: қар бүршігімен таныстыру»	Қардың қасиетімен таныстыруды жалғастыру, (суық, ақ, кіртілдек), судың әр түрлі қасиеті туралы түсініктерді қалыптастыру, логикалық ойлауды, сөйлеуді дамыту, ой-өрісін кеңейту, танымдық қызығушылықты талаптандыру; білімге құмарлықты, балалармен сөйлеу мәдениетін, ақ ниетті болуға тәрбиелеу;	1
16	«Қыста да, жазда да, бір түсті болады: шыршамен таныстыру»	Шырша туралы балалардың білімдерін анықтау және бекіту; (неге қыста да, жазда да бір түсті болады?); ағаштың құрылысымен таныстыру: тамыры, діңі, бұтақтар, инелер; ағаштардың қасиеттері туралы балаларды бақылауға, сараптауды және қарапайым шешімдерді жасауды үйрету; ағаштан жасалған заттардың ерекшеліктер туралы білімдерің байыту; мәдениетті қатынасудың икемдерін тәрбиелеу, сыпайлыққа үйрету (амандасуды, қоштасуды, көмек үшін алғысын білдіру).	1
17	«Тиінде қонақта»	Балаларды тиінмен таныстыру, балаларға тиін туралы түсінікті беру (қандай ол, қайда тұрады, суық кезіндегі өмірдің ерекшеліктері); балалардың жабайы жануарлар туралы білімдерің байыту; жануарлардың суреттерін «өз үйіне» орналастыруды жаттықтыру; зейінді дамыту; білімге құмарлықты тәрбиелеу;	1

18	«Осы қызғылтсары түлкі, әдемі және қу екен»	Қысты қасиеттерімен таныстыруды жалғастыру; балалардың білімдерін жабайы жануарлар және қыс кезіндегі олардың өмірі туралы бекіту; түлкінің сыртқы келбеті және қылықтар туралы білімдерін кеңейту; балаларды түлкі орманда қалай тұратынын таныстыру; ойлауды, зейінді, қызығушылықты дамыту; табиғатқа қамқорлықпен қарауды тәрбиелеу;	1
19	Тақырыбы: «Аюмен танысу»	Балаларды жабайы жануарлармен –аюмен таныстыру, балаларға аю туралы түсініктерді беру (ол қандай, қайда тұрады), қыс кезіндегі оның өмірінің ерекшеліктері; балалардың жабайы жануарлар: тиін, қоян, түлкі туралы білімдерін бекіту; жануарларға қамқорлықпен қарауды тәрбиелеу;	1
20	«Балықпен таныстыру»	Аквариумның ішінде тірі және тірі емес объектілері бар; тірі объектілері, тірі емес объектілерден тәуелді екенін көрсету (ауа, су, азық-түлік); тірі балық пен ойыншық балықтан айырмашылығын көрсету; балықтың құрылысы туралы алғашқы түсініктерін беру, балықтар (денесі, жүзбеқанаттар, құйрықтар, басы, көздері мен аузы);	1
21	«Балықтарда қонақта»	Балықтар туралы білімдерін бекіту және анықтау; «акула» және «жайық» туралы түсініктеме беру; ойлауды, ақыл-ойдың қимылын дамыту; «балықтар» туралы сөздік қорын байыту; сөйлеудің грамматикалық сабын дамыту- түбірлес сөздерін таңдау; байланыстырып сөйлеуді дамыту, құрдастарды тыңдауға және олардың жауаптарына қосымша етуді тәрбиелеу;	1
22	«Бөлмедегі гүлдерде қонақта»	Бөлмедегі жаңа егілген өсімдіктермен танысу. Танысқан кезінде балаларда оңды эмоцияларды шығару;	1
23	«Өсімдіктерді суаруды үйренеміз»	Балалардың бөлмедегі гүлдер туралы білімдерін кеңейту; су сепкіштен өсімдіктерді суару икемділігін бекіту; жапырақтарды ылғал шүберекпен сүртуді үйрету; бөлмедегі гүлдерге қызығушылықты және оларға күтім жасау ықыласын қолдау;	1
24	«Біз жуаны отырғызамыз»	Балаларды жаңа өсімдік дәндерден және банадан өсуі мүмкін екенін таныстыру; жуаны отырғызу технологиясымен таныстыру; жуаға күтім қажетті екені туралы айту	1

		(суару, жылу, жарық); жуа немен пайдалы екенін түсініктерін беру; еңбектену ықыласы мен пайдасы болуын тәрбиелеу;	
25	«Көктемді кім ашады? Күн, күн терезеге қарашы»	Көктем және оның қасиеттері туралы білімдерін кеңейту; тыңдау, көру зейінін дамыту, ойлау амалдарын дамыту; табиғатқа деген эстетикалық сезімін білдіру;	1
26	«Сәлеметсіз бе, құс»	Көктемнің қасиеттерімен таныстыруды жалғастыру; балалардың білімдерін құстар және олардың көктемгі кезеңіндегі өмірі туралы бекіту; сыртқы келбеті және қимылдары туралы түсініктерді кеңейту; құстар өзіннің ұяларын қалай жасайтының туралы таныстыруды жалғастыру; (ұяларының әр түрлі)	1
27	«Құстардың алаңында: тауықпен, әтешпен және олардың балапандарымен таныстыру»	Тауықтың отбасы, олардың сыртқы айырмашылық туралы алғашқы түсініктемелерін беру; ойын суретінде оларды тануға үйрету, әтеш, тауық, балапандардың дауыстарын тануға және оларға еліктеу; тәрбиешіні тыңдауға дамыту, сөздерге, қимылдарға еліктеу;	1
28	«Ауылдағы алаңда: мысық пен итпен таныстыру»	Балалардың үйдегі жануарлар туралы түсініктерді қалыптастыру: адамдардың қасында тұрады, пайдасын әкеледі, адам оларға қамқор болады (тамақтандырады, емдейді); ақыл-ойдың амалын – жиынтықтау; жануарларға деген сүйіспеншілігін тәрбиелеу;	1
29	«Көктемнің белгісі» серуен	Балаларды көктемдегі өзгерістерді бақылауды түрткі болу; ауа райы қандай екенің тауып алуды жалғастыру; көктемнің кейбір ерекшеліктерімен таныстыру; көктемдегі ауаның әдемілігіне назар аудару;	1
30	«Кімде қандай ана: марғаулар, бұзаулар, балапандар, лақтар,	Үй жануарларды және олардың балаларының атауларын, олар қайда тұратының, немен тамақтандыратының, олардан адам қандай пайдасын алатының бекіту; көру зейінді, зейінді, ұсақ моторикасын, байланысып сөйлеуді дамыту; тірі табиғатқа	1

	күшіктер» Д/о: «Кімнің балалары?».	қызығушылықты қолдау; балаларда мейірімділік сезімін тәрбиелеу; жануарларға қамқорлық қалыптастыру;	
31	«Кімде қандай ана: кірпілер, көжектер, мыршайлар, тиіндер, қонжықтар» Д/о: «Кімнің балалары?».	Жабайы жануарлар туралы білімдерің бекіту; жануарлар және олардың балапандарын айыру икемін қалыптастыру, олардың атауын дұрыс белгілеу; жаңа жануарлармен танысу арқылы балалардың ой-өрісін кеңейту және сөздік қорын белсендіру; балаларға жануарларды және олардың балаларын белгілейтін зат есімдерді көптік және жекеше түрінде сөйлеуде пайдалануды көмектесу; (аю – қонжық - қонжықтар);	1
32	«Біздің аланың ағаштары»	Балаларда нақты объектіге (ағашқа-қайынға) қызығушылықты тұғызу, қайынның құрылысын бекіту, қайынның басқа ағаштардан айырмашылығын тауып алу; балаларда бақылау, зертеу ықыласын дамыту, жаңа білімдерді алу; сын есімдер арқылы сөздік қорын байыту;	1
33	«Бақ-бақ жаңа көйлек киеді»	Балаларды бақ-бақ өсімдігімен, оның құрылысымен, таныстыру; ол туралы білімдерің кеңейту, гүлдермен сүйсіну қарау ықыласын тәрбиелеу; балалардың ойлауды, қимылды белсенді, байланысып сөйлеуді дамыту; гүлдің әдеміліген эмоционалдық жауапты тәрбиелеу;	1
34	«Ара қайда ұшып кетті?» Д/о «Ара мен гүлдер».	Балаларды ара жәндігімен таныстыру; аралар қалай еңбектенетін, қысқа қалай дайындалатын туралы түсініктемелерін беру; (қорларды жасайды, шарбатты жинайды); балалардың сөздік қорын белсендіру және байыту (еңбекшіл аралар, шарбат, тозан, ара ұясы); қолдарының ұсақ моторикасын, қимылды икемділіктерін, құмарлықты, музыкалық естуді дамыту; балалардың еңбекке деген қызығушылығын қолдау;	1

35	«Бақылдауық бақа»	Балаларды бақаның өмірімен мен тамақтануымен таныстыру; бақаның дене құрылысын көрсету; басқа жануарлар үшін бақаның маңыздылығын көрсету;	1
36	«Көктемде жәндіктер: көбелекпен, қоңызбен таныстыру»	Балаларды көбелектерді мен қоңыздарды атауды және танып алуды үйрету; қоңызды көбелектерден олардың сыртқы келбетінің, тәртіптерінің ерекшеліктеріне қарай айыру икемділігін қалыптастыру; сөйлеудің белсенділігін және ойлау амалын дамыту; сөздік қорын байыту (бізтұмсық, жарқын, нәзік, ызылдайды, ұшады); табиғатқа ұқыпты қатынасын тәрбиелеу; бақылауға қызығушылықты тәрбиелеу;	1

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

Аксёнова З.Ф. Войди в природу другом. экологическое воспитание дошкольников. М.: ТЦ Сфера, 2008.
Воронкевич О.А. Добро пожаловать в экологию. СПб, Детство-Пресс, 2003
Горбатенко О.Ф. Система экологического воспитания в ДОУ. Волгоград, Учитель, 2007.
Гончарова Е.В., Моисеева Л.В. Технология экологического образования детей старшей группы ДОУ. Екатеринбург, Центр проблем детства, 2002.
Грехова Л.И. В союзе с природой. М., Илекса, Ставрополь, 2001.
Иванова А.И. Экологические наблюдения и эксперименты в детском саду. Мир растений. М., ТЦ-Сфера, 2007.